

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

R. P. D. Molines Decano. Firmana Jurisdictionis. Lun. 10. Maii 1700.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

R. P. D. MOLINES DECANO.

Firmana Jurisdictionis.
Lun. 10. Maii 1700.

A R G U M E N T U M.

Agitur de Visitatione, & jurisdictione Ordinarii in exemptos, & in Regulares exercentes Curam Animarum.

S U M M A R I U M.

- 1 Abbas Farenfis habet jurisdictionem quasi Episcopalem.
Jurisdictio loci dismembrati transit in eum cujus favore facta est unio, ibi.
- 2 Subrogatum acquirit naturam illius in cujus locorum subrogatur.
- 3 Regulares omnes olim attento jure communi fuerunt Episcopis subiecti.
- 4 Monasteria Regularium fuerunt exempta à lege Diocesana tempore Divi Gregorii.
- 5 Regulares fuerunt exempti à jurisdictione Episcoporum vigore privilegiorum particularium Summorum Pontificum.
- 6 In generali derogatione privilegiorum non veniunt privilegia, quæ sunt inserta in corpore juris.
- 7 Constitutio posterior, non derogat priori, nisi cum prima sit incompatibilis.
Monasterium, sive Ecclesia exempta, si de una ad aliam Diocesim Papæ auctoritate transferatur retinet exemptionem, ibi, & n.8.
- 9 Verba dispositionis universalis, restringuntur per alia limitativa subsequenter apposta.
- 10 Superiores Regulares habent jurisdictionem correctionalem in Religiosos, quamvis jurisdictioni Episcoporum subdantur.
- 11 Verbum Superioritas comprehendit jurisdictionem.
Exceptio est de comprehensis in regula, & intelligitur retentis terminis regule, ibi.
- 12 Ordinarius visitat Ecclesias Regularium Curatas in iis quæ concernunt Curam Animarum.
- 13 Exemptio Ecclesiarum efficit, ut non dicantur de Diocesi, non verò ut non sint in Diocesi.
- 14 Regulares, an, & quando præfici possint ad exercendam Curam Animarum in Ecclesiis Parochialibus & num. 15. & 16.
- 17 Regulares Curam Animarum subiciuntur jurisdictioni Ordinarii in iis quæ concernunt Curam, & administrationem Sacramentorum, & num. 19.
- 18 Una, & eadem persona, quæ duplicem personam gerit, potest esse exempta, & subiecta diverso jure.
- 20 Episcopus in Regulares exercentes Curam Animarum utitur jurisdictione Ordinaria, & asseritur ratio num. 21. & 22.
Regulares qui non exercent Curam Animarum, sed in ministrandis Sacramentis delinquant subsum jurisdictioni delegatæ Episcopi, ibi.
- 23 Decreta Concilii Trid. indigent expressa derogatione.
- 24 Exceptio est de regula, & limitat regulam.
Interpretatio ea capienda est per quam repellitur absurdum, ibi.
- 25 Dum verba legis seu Constitutionis sunt clara, frustra recurritur ad conjecturas.
- 26 Constitutio posterior non revocat precedentem, nisi expressè dicatur.
Dismembratio tanquam odiosa est concludenter probanda, ibi, & n.27.
- 28 Exemptio restricta ad Ecclesiam, & Clericos, non comprehendit Populum.
- 29 Gratia innixa super erroneo supposito corrumpit.
Jurisdictio Abbatis Commendatarii in Ecclesia secularizzata, est eadem, quæ erat quando erat Regularis, ibi.
- 30 Observantia explicat naturam concessionis jurisdictionis in exemptos.
- 31 Observantia debet esse circa tempus dispositionis.

- 32 Actus gesti sub falso supposito, non inducunt observantiam.
- 33 Visitaciones etiam in concernentibus Curam Animarum fieri possunt cum lativè ab Episcopo, & a Prælato inferiori Ordinario loci exempti.
- In concursu actuum jurisdictionalium ad probandam observantiam, prævalent hi, qui fuerunt gesti ab habente juris assentiam, ibi.
- 34 Ecclesiæ omnes de jure præsumuntur Sæculares, & non Regulares.
- 35 Ecclesia dependens ab alia Ecclesia exempta non efficitur exempta, nisi expressè dicatur, quia exempto capite non præsumuntur exempta membra.
- Regula quod de connexis idem est judicium, non procedit in privilegiis, præsertim exemptionum, ibi.
- 36 Ecclesiæ exemptæ in quibus inserviunt Præsbyteri Sæculares, possunt visitari ab Episcopo quoad omnia tanquam Sedis Apostolicæ Delegato.

DECISIO XL.

SANCTÆ MEM. GREGORIUS XIII, ANNO 1572. exequendo ea, quæ à providentiâ Beati Pii V. Antecessoris processerant ad reintegrandum Episcopum Firmanum Jurisdictione spirituali plurium Oppidorum, quæ separata ab illius Diocesi, Episcopatus Ripæ Transonæ noviter erecto applicaverat, dismembravit, & separavit à Jurisdictione Abbatiæ Farsensis Castra, seu Oppida Sanctæ Victoriæ, Montis Falconis, ac Montis S. Mariæ in Giorgio cum omnibus in eis existentibus Collegiis Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, & aliis cum Cura, & sine Cura sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, unâ cum utriusque sexus Personis, Habitantibus, & Incolis, tam Laicis, quàm Sæcularibus, Clericis, Presbyteris, & Religiosis cujuscumque status, ordinis, & conditionis, & quæcumque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, illaque sic dismembrata applicavit, univit, & appropriavit Diocesi Firmanæ, & illius pro tempore existenti Episcopo, eodem modo, forma quibus erant

Monasteriis, & illorum Abbatibus Farsensibus subiecta.

2 Declaratione adjecta, quod ex dictis separatione, & unione, quoad superioritatem, quam in Monasteriis, seu Prioratibus Regularibus ejusdem Ordinis habebant Abbates, seu Commendatarii Farsenses, nullum eisdem inferretur præjudicium, sed pro tempore existens Episcopus Firmanus, eam tantùm haberet Jurisdictionem, quam cæteri Episcopi in similibus habere solebant.

Inter prædictas Ecclesias dismembratas, altera existebat Regularis Ordinis S. Benedicti sub invocatione S. Victoris in Oppido ejusdem nominis, cujus Regularis disciplina cum jamdudum collapsa esset, san. mem. Urbanus VIII. illam unâ cum duabus positis in Diocesi Montis Alti, omni suppressa Regularitate, sæcularizavit, totidem erectis Vicariis in singulis Ecclesiis, in quibus Cura Animarum imminerebat, subjiciendo Vicarios ab Abbate Commendatario eligendos omnimodæ ejusdem Jurisdictioni: Ac successivè sollicitus de majori earundem Ecclesiarum sæcularizationum bono, erexit in præfata Ecclesiæ S. Victoris Collegiatam; reservatis favore Abbatis Canonicatum collatione, approbatione, & institutione, ac insuper jure corrigendi, visitandi, omnimodamque jurisdictionem in Canonicos, & Collegiatam exercendi.

Hujusmodi porrò Bullæ dismembrationis, & sæcularizationis causam præbuerunt pluribus controversiis inter præclaræ memor. Cardinalem Franciscum Barberinum Abbatem Farsæ, & clar. mem. Cardinalem Gualterium Archiepiscopum Firmanum super Jure visitandi Ecclesiam prædictam S. Victoris erectam in Collegiatam, aliasque Ecclesias olim ab eodem Monasterio dependentes: Causaque delata sub variis dubiis anno 1653. ad Sac. Congregationem Concilii, prodit Decretum *Constare de omnimoda Jurisdictione tam Ordinaria, quam Delegata Ecclesiarum, quæ fuerunt expressè in Bulla secularizationis san. mem. Urbani VIII. favore Eminentissimi Commendatarii*: nulla capta resolutione quo ad Eccle-

Ecclesias inibi non expressas, subindeque Colligantes venire ad amicabilem concordiam ad eorum vitam tantum duraturam, ut patuit ex ejus tenore hodie exhibito, ejusque meminit clar. mem. Card. de Luca scribens in *Causa decis. 14. n. 1. de jurisdic.*

Expirata per obitum Cardinalis Gualteri exposita transactione, antiquas in eadem Sacra Congregatione Concilii instaurarunt controversias gemini successores Archiepiscopi scilicet Reverendissimus Gualterius prædefuncti Cardinalis Nepos, & clar. mem. Cardinali Ginnetus, propofitaque Causa anno 1687. ob votorum scissuram nulla prodiit resolutio, sed rescriptum fuit. — *Ad Eminentissimum Præfatum pro Concordia*: quæ cum ad finem perducere non potuerit, idem Cardinalis Archiepiscopus Ginnetus, & Eminentissimus D. Cardinalis Carolus Barberinus in eadem Abbacia Farsensi Cardinali Francisco Patruo successor impetrarunt à san. mem. Alexandro VIII. Commissionem directam eidem S. Congregationi Concilii, ut tamen procederet cum voto nostri Auditorii, omnibus Dominis suffragantibus, & appellatione remota: sed vita hoc interim functo Cardinali Ginneto, & ad Ecclesiam Firmam assumpto Eminentissimo D. Cardinali Cincio, nova ad tenorem antecedentis signata fuit Commissio, ad cujus formam cum hodie dubitaverim — *An, & quo Jure liceat Eminentissimo Archiepiscopo Firmano visitare Ecclesias, de quibus agitur.* Responsum fuit Affirmativè juxta modum, quis talis est — *Licere Archiepiscopo visitare jure ordinario Ecclesias contentas in Brevis Gregorii XIII. exceptis Monasteriis, & Prioratibus, in quibus de tempore dismembrationis actu existebant Regulares, eaque posse visitare quod ea quæ concernunt curam Animarum, juxta formam præscriptam à S. Conc. Trid. Reservato ad aliam peculiarem disputationem examine quoad alias Ecclesias in dicto Brevis Gregorii XIII. non comprehensas.*

1. Notoria sunt fundamenta, quibus nitetur prima responsi Pars tribuens Eminentiss. Archiepiscopo potestatem visitanti jure Ordinario Ecclesias in Brevis

Gregoriano comprehensas. Cum enim illius vigore præmemorata Castra fuerint à potestate, & dominio Monasterii Farsensis dismembrata, & Episcopatu Firmano applicata, in dubium vocari nequit quin illam potestas Diocesana, & Jurisdictionalis, quæ ante dismembrationem in dictis Castrorum Ecclesiis competebar Abbati Farsensi, utpotè habenti jus quasi Episcopale cum qualitate Nullius, de qua testatur Tambur. *de Jure Abbat. tom. 1. disp. 4. Rot. dec. 870. n. 1. coram Coc. Card. de Luc. disc. 14. n. 1. de jurisdic.* transiverit post dismembrationem in Episcopum Firmatum, & ita ubi prius eadem Ecclesiæ essent de Diocesi Abbatis, postea effectæ sint de Diocesi Episcopi Firmani, ex vi, & naturæ veræ separationis Territorii ab uno Ordinario, ejusque applicationis, & unionis ad alterum ab habente legitimam facultatem procedentium Ancharan. *conf. 114. n. 2. & seq. Rot. coram Seraph. dec. 645. n. 2. & dec. 1090. n. 4. & dec. 304. n. 1. cor. Greg. & dec. 1708. n. 3. cor. Coc. & dec. 30. n. 1. p. 6. & cor. Cels. dec. 200. n. 3. ac decis. 99. n. 2. p. 14. & in Hispal. Decimarum de Olivare 3. Januar. 1679. §. Ex hoc igitur cum seq. cor. bon. mem. Baurlemont.*

2. Stantibus potissimè verbis, & clausulis generalibus, ac effrenatis, quibus legitur concepta dismembratio, illisque signanter subrogationis Episcopi Firmani loco Abbatis, & Commendatarii Farsensis ibi: *Ipsiusque pro tempore existenti Episcopo Firmano, ac illius Jurisdictioni, Domino, Potestati, Superioritati eisdem modo, & forma quibus Monasteriis, & illorum Abbatibus, seu Commendatariis prædictis suberant, subjecit, & supposuit.* Quemadmodum igitur ante fecutam dismembrationem Abbas Commendatarius gaudens quasi Episcopali jurisdictione exercebat in d. Castrorum Ecclesiis jurisdictionem Ordinariam, ita eis ab ipsius Territorio sublatis, & subjectis Episcopo Firmano evidens est, jus plenarium, quod spectabat ad Abbatem, exerceri posse ab Episcopo in ejus locum subrogato, cum subrogatio transformet subrogatum in personam illius, in cujus locum subrogatur, ex potissimis juribus, quæ refert Rota *decis. 490. n. 2. p. 4. Dunozett. jun. dec. 495. num. 17. & seq.*

Et seq. cor. Alexandro VIII. dec. 123. n. 14. & dec. 64. n. 4. part. 18. rec. Quando aliàs prout in casu, dubium non est, quin Dignitas Episcopalis subrogata, sit subiectum capax jurisdictionis Ordinariæ, quæ competeat ei, cui subrogatur Innoc. cap. Pastoralis n. 2. de donat. & in cap. Later. n. 9. de Præbend. Hostien. in d. cap. Pastoralis n. 6. in fin. Lap. alleg. 134. per tot.

3. Ex quibus plana equidem visa est resolutio quoad primam responsi partem; Verùm aliqua dubitandi emerit ratio quoad secundum illius membrum exceptuans à subiectione visitationis Eminentiss. Archiepiscopi jure Ordinario Monasteria, & Ecclesias, in quibus actu habitabant Regulares de tempore dismembrationis, Proponente Eminentiss. Archiepiscopo adeò effrenata, ac generalia esse verba controversæ dismembrationis, ut etiam ad effectum visitationis jure Ordinario, Monasteria, eorumque Ecclesias comprehendere sint apta; quinimò neque deesse specialia illas nominatim comprehendentia ibi: Cum omnibus, & singulis in iis existentibus Collegiis Parochialibus, & aliis Ecclesiis, & Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, Præpositatibus, & aliis cum Cura, & sine Cura Sæcularibus & quorumvis Ordinum Regularibus, Et infra -- Nec non utriusque sexus personis habitantibus, & Incolis tam Laicis, quàm Sæcularibus, Clericis, Presbyteris, Religiosis quibuscumque cujusvis status, ordinis, gradus, & conditionis existerent. Ex quibus contendeatur litteralem depræhendi concessionem subordinationis Monasteriorum Regularium omnimodæ Jurisdictioni Ordinariæ Episcopi per viam reversionis ad veterem juris antiqui dispositionem, juxta quam Monachi & Regulares suberant legibus Diocesanis, & Jurisdictionalibus Episcoporum ad Text. in cap. compertum de Offic. Ordinar. & in cap. fin. de Cappel. Monach. & tradunt Barbof. de Episcop. alleg. 105. n. 1. & seq. Fagnan. in cap. nimis grave n. 3. de excess. Prælat. Card. de Luca de Jurisd. disc. 28. n. 8. §. Verum & disc. 29. n. 5. Card. Albic. apud eundem in disp. de Jurisd. Card. in Eccles. suor. Titul. discept. 2. num. 116. Rota decis. 15. part. 1. recent. per tot. & uberrimè comprobatur P. Tho-

massin. de Benefic. cap. 26. et cap. 27. per tot. lib. 3.

4. Domini tamen in contrariam abierunt sententiam authumantes non licere Eminentiss. Archiepiscopo Ecclesias Regulares visitare jure ordinario quoad omnia, sed in iis tantum, quæ concernunt Curam Animarum, tributa in reliquis jurisdictione Eminentiss. Abbati. Res namque satis explorata est, cuncta Orbis Monasteria, earumque Ecclesias fuisse in vim particularium privilegiorum tam à lege Diocesana, quàm jurisdictionalis Episcoporum exemptas. A Diocesana quidem in Concil. Lateranensi habito anno 601. sub D. Greg. Magno relato in Canone quam sit necessarium, ubi Gloss. ibid. verbo Juvibus caus. 18. quæst. 2. & in Epist. 18. ejusdem Sancti Doctoris l. 7. indic. 1. & testatur clar. mem. Card. Baronius in suis Annalibus sub eod. anno 501. à quo tempore omnia Monasteria Regularium reputata fuerunt exempta à lege Diocesana, ut patet ex c. cum pro utilitate 34. caus. 16. q. 1. c. 51. ex laicis 1. cap. 10. qu. 1. ubi etiam refertur in Summa antedictum c. 1. Gloss. in cap. inter cætera 8. verb. solutionis can. 10. q. 3. & latè differunt Lotter. de re benefic. l. 1. q. 24. n. 44. et 45. & alii plures relati per Passer. de stat. hom. q. 189. n. 10. inspect. 10. n. 974. CoKier. de Jurisd. Ordin. in exemptos p. 1. q. 1. n. 5. et q. 16. Tambur. de Jur. Abbat. disp. 15. q. 3. n. 3. Card. de Luc. de Jurisd. disc. 19. n. 2.

5. A jurisdictionali, vigore particularium Privilegiorum Summorum Pontificum primus Adeodatus anno 670. sexagesimo post obitum Divi Gregorii ad hanc antea inauditam venit novitatem, liberando à potestate jurisdictionali Episcopi Turonensis (ipso tamen ultrò petente, & instante) Monasterium B. Martini, ut refert Card. Baron. dicto anno 679. num. 2. juncto num. 5. ad cujus exemplum fuerunt per Successores Pontifices à vinculo, & potestate Spirituali Episcoporum liberata cætera Orbis Monasteria novæque Regularium Familiæ, & Congregationis, vel expressè, vel per communicationem Privilegiorum, semper tamen, vel penè semper consequentibus Episcopis, Teste præ cæteris P. Thomassin. de Benefic. part. 1. lib. 3. cap. 30. num. 7. qui in subse-

quentibus tribus capitibus latè differit de more juxtà temporum seriem de origine, & progressu exemptionum Ordinis Monastici; & ex nostris Lotter. *de re benef. l. 1. q. 24. à n. 87. ad n. 90.* CoKier. *de jurisd. in exempt. p. 1. qu. 17. n. 9.* Barbof. *de Episcop. alleg. 105. n. 3.* Fagnan. *in cap. nimis grave n. 3. de excess. Prælat. & latius in cap. suarum num. 10. de Privileg.* Frances. *Episcop. Barbastrensis in Pastoral. regul. p. 2. q. 2.* Alter. Frances. *de UrrutigosK. de Eccles. Cathedral. cap. 30. n. 75. cum seqq.* Card. de Luc. *de jurisd. disc. 28. num. 2. cum seq.* Tambur. *de jur. Abbat. tom. 1. disp. 15. d. cap. 3.* ubi per extensum refert Privilegia concessa Ordini Divi Benedicti, sub cuius Regula militant Monasteria Castorum, de quibus est sermo.

6. Quia stante Monasteriorum Regularium exemptione in vim Privilegorum postea in ipso juris corpore insertorum, nullo pacto affirmari potest Summum Pontificem Gregorum XIII. per controversam Oppidorum dismembrationem quantumvis generalem voluisse ad formam antiquorum Canonum subicere Jurisdictioni Episcopi Firmani non solum Ecclesias Sæculares antea Abbati tamquam Ordinario loci subditas, sed etiam Monasteriales, quibus tamquam Regularis Superior præerat, nisi doceatur, & constet, quod in eodem actu dismembrationis derogasset amplissimis Monastici Ordinis Privilegiis, & quidem expressè, non sufficiente derogatione generali, sub qua non veniunt Privilegia inserta in corpore juris, resistente præsumptione, quod dictus Pontifex voluerit uno verbo tollere Privilegia, quæ tot vigiliis fuerunt per Antecessores Pontifices concessa, per ea, quæ notant Crot. *in cap. licet de Constit. in 6. n. 34.* Felin. *in cap. nonnulli n. 6. de for. compet. Butr. in cap. final. eodem tit. Roman. conf. 498. n. 13. volum. 1.* Suarez *de leg. lib. 8. cap. 38. n. 12.* Lotter. *de re benef. lib. 1. q. 7. n. 26.* Amostaz. *de Caus. Piiis lib. 5. cap. 11. n. 10.* & lato calamo citatis concordantibus Passerin. *super 6. in cap. licet de Constit. n. 317. cum seqq.* & in specie CoKier. *de Jurisd. Ordin. in exemptos p. 3. q. 9. n. 1. & 2. ac per tot.*

7. In Brevi autem Gregoriano non legitur expressa dictorum Privilegorum exemptivorum derogatio: Et quamvis inter Ecclesias, & Habitatores Oppidorum dismembratorum recenseantur Monasteria, & Regulares, talis expressio facta est ad ostendendum, ac declarandum, quod etiam ipsæ Ecclesiæ Regulares abstractè intelligerentur à Diœcesi Abbatum, & appositæ in Diœcesi Episcopi Firmani, sed non ad illas efficiendas de eisdem Diœcesi, sicque non ad effectum illas supponendi jurisdictioni Ordinariæ Episcopi quoad omnia cum subversione amplissimorum Monastici Ordinis Privilegorum, sed ad illas tantum subijciendas Episcopis, quoad ea, quæ non obstante exemptione, jus commune illis reservavit, & Sac. Concilium Tridentinum, vel renovavit, vel tamquam Sedis Apostolicæ Delegatis concessit; Deficiente propterea expressa derogatione juris Privilegiativi Regularium ipsi nunquam censentur per Constitutionem posteriorem sua libertate expoliati, quoties non constet de contrarietate, & inconciliabili compatibilitate legis sequentis cum antecedenti, totumque possibile fieri debet, ut Constitutio posterior cum Privilegiis concilietur ad evitandam derogationem, ex traditis per Pasquilleg. *decif. 329. num. 35.* aliosque, quos refert, & sequitur Passerin. *loco sup. citato n. 319. & 320.* & omnis generalibus, quod Ecclesiæ, Civitates, Castra, aliaque loca, quæ Pontificis auctoritate in alia nova loca, aut Diœceses transferuntur, sua Jura, Privilegia, & exemptiones retineant, pluribus adductis latè probat Tambur. *de jur. Abbat. disp. 5. q. 6. per tot. in tom. 3.*

8. Hæc si stricta Juris censura de plano procedunt inspecta sola parte concessiva Brevis Gregoriani, in qua Defensores Eminentissimi Cardinalis totam eorum vim reponerent, sine ulla poenitens difficultate locum obtinent considerata parte exceptuativa: Ad amputandam enim omnem dubitandi rationem, quod ob dictam generalem Ecclesiarum dismembrationem, & peculiarem Monasteriorum, & Regularium nominationem, ablata fuerit ab Abbate Far-

Farfensi Jurisdictione ordinaria ad ipsum tanquam illorum Superiorem Regularem competens providè subditum fuit—*Quod ex separatione, & dismembratione, applicatione, & appropriatione prædictis Monasterio Farfensi quoad superioritatem quam in Monasteriis, seu Prioratibus Regularibus ejusdem Ordinis habebat, nullum præjudicium inferretur, sed pro tempore existens Episcopus Firmanus eam tantum in illis haberet Jurisdictionem, quam ceteri Episcopi in similibus habere solebant.*—Quæ verba sive accipiuntur per modum limitationis antecedentis generalis concessionis, sive per modum illius declarationis, in utraque forma manifestum faciunt, mentem Pontificis Gregorii XIII. extitisse, ut Monasteria, non obstante sæpè dicta dismembratione, & respectiva applicatione, libera remanerent à Jurisdictione ordinaria Episcopi Firmani, in cujus Diocesi transferebantur, eorumque immediata subjectio quoad eandem jurisdictionem ordinariam intacta servaretur Abbati illorum superiori.

9 Cum itaque ultra Juris interpretationem excludentes in separationibus Monasteriorum de uno loco ad alterum derogationem eorumdem exemptionis à potestate ordinaria Episcopi, concurrat quoque expressa illius reservatio, cessant omnes discursus subnixi in generalitate verborum, quibus concepta est pars dispositiva dismembrationis, cum verba universalis dispositionis restringantur per alia limitativa, ac præservativa subsequenter apposita Bart. in *l. is qui ducenta §. Utrum, ff. de rebus dub. Jas. conf. 7. num. 4. lib. 1. Tiraquell. in l. si unquam in verbo revertatur num. 95. ff. de revocat. Donat. Rot. coram Merlin. decis. 319. num. 3. & decis. 76. num. 8. coram san. mem. Alexandro VIII. & in Bononien. Evictionis prima Martii 1697. §. Ex quibus coram me: Et declarantur ab aliis subsequenter specificæ, ac distincte loquentibus *l. quæstum §. Memoria, ff. de legat. 3. l. generali §. Unor num. 1. ff. de usufruct. legat. Rot. decis. 128. num. 16. par. 4. tom. 2. decis. 194. num. 94. par. 5. & decis. 295. num. 1. coram Bichio.**

Monacelli Form. Pars II.

10 Minus rectè propterea Defensores D. Cardinalis Archiepiscopi suadere fatagebant, Superioritatem reservatam Abbatibus non esse intelligendam de Superioritate Jurisdictionali, sed de ea dumtaxat, quæ concernit disciplinam, & instituta Regularia, quæ vel juxta juris antiqui dispositionem non carebant Superiores Regulares, tametsi jurisdictioni Ordinariæ Episcoporum subderentur, ut loquendo de Monachi Divi Benedicti statuit Text. in *cap. fin. de stat. Monachor. & firmat Rot. decis. 15. n. 7. & 10. par. 1. recent.*

11 Talis quippe interpretatio evenit tum quia verbum illud *Superioritas* veluti generale comprehendit etiam jurisdictionem, adeoque juxta suam indolem est generaliter intelligendum, alio desuper non concurrente, quod illud restringat *lib. 1. §. Generaliter, ff. de legat. præstan. Rota coram Ludovis. decis. 319. num. 3. coram Coccin. decis. 784. num. 6.* Tum quia in parte concessiva idem verbum *superioritas* adhibitum fuit ad significandam jurisdictionem; Undè in eodem sensu accipiendum est in parte declarativa, & exceptuativa *l. si servus plurium 53. §. final. ff. de legat. 1. Corn. conf. 290. num. 6. vers. Unde succedit vol. 4. Peregrin. de fideicom. art. 16. num. 108. Rota decis. 98. num. 19. par. 17. recent.* Tum demum, quia cum dicta præservatio apposita esset limitativè ad jurisdictionem ordinariam in parte concessiva Episcopo Firmano generaliter in omnes dd. Castrorum Ecclesias indultam, exceptio nonnisi de eadem jurisdictione interpretari debet, Fortius ponderando, quod in ipsamet parte exceptuativa per modum ejusdem declarationis, & intelligentiæ illæsa præservatur Episcopo illa jurisdictione, quæ in Ecclesiis Regularibus competere solebat Episcopis; sicuti igitur haud dubium est, quod hic nomine jurisdictionis Papa loquutus non est de superioritate respiciente eorum correctionem, quæ Episcopis nulatenus competit, sed de potestate Jurisdictionali, ita præcedens reservatio favore Abbatis nequit diverso modo intelligi, ac interpretari, cum exceptio sit de compræhensis in regula, & intelligatur, retentis terminis regulæ *l. 1. §. Sed*

H h ex-

excipiatur de fer. & dilat. Abbas conf. 567. n. 7. Calderin. conf. 5. de jur. jur. Rot. coram Bichio decif. 124. n. 29. & dec. 342. n. 2. & 3. part. 18. recent.

12. Procedendo ad ultimam partem responsi concedentem Eminentissimo Archiepiscopo Jus visitandi Ecclesias Regulares Curatas in iis, quæ concernunt Curam Animarum juxta disposita per S. Conc. Trid. ratio dubitandi ex eo orta quia eo pacto, quo Archiepiscopus ex generalitate partis concessivæ Brev. Greg. XIII. contendebat subjectas fuisse suæ Jurisdictioni ordinariæ Ecclesias Regulares quoad omnia; Ita versa vice Cardinalis Abbas fretus prægnantibus clausulis partis exceptuativæ acriter prætendebat non fuisse ad sui favorem tantum præservatam jurisdictionem ordinariam quæ sibi tamquam Superiori in monasteriis Regularium competeat, sed etiam plenariam, quam tanquam Diocesanus vigore Jurisdictionis quasi Episcopalis exercebat in exemptos curæ Animarum præpositos; sed eo pacto, quo pretensio Eminentissimi Archiepiscopi apparuit minus habens, ita insubsistens visa est hæc Altera Eminentissimi Abbatis.

13. Amplissimæ namque distinctioni Castrorum superius expositæ consentaneum est, ut ibi prius illorum Ecclesiæ Regulares positæ essent in Diocesi Abbatis Fartæ, post distinctionem haberi cæperint sitæ in Diocesi Firmana. Non adversante earumdem Ecclesiarum exemptione, quoniam ista efficit, ut non dicantur de Diocesi, non verò ut non sint in Diocesi cap. cum Episcopus, & ibi Franc. in 2. notabili, & Gemin. n. 3. de off. Ordin. in 6. Abb. in cap. Apostolica n. 13. de off. Ordin. in 6. & in c. Apostolica n. 3. de Donat. Ubald. de Canonic. Episcop. Paroch. cap. 4. qu. 6. n. 11. CoKier. de Jurisd. in exemptos part. 4. quæst. 55. Card. de Luca de jurif. n. 8. Rota coram Buratt. dec. 58. n. 14. & decif. 324. nu. 3. p. 1. & 98. num. 8. p. 13. & in Gerunden. Jurisd. 5. Martii 1692. §. Cujus natura e in fin. coram me.

14. Indeque sine ulteriori specifica concessione derivat favore Eminent. Archiepiscopi Jurisdictio visitandi Parochos, & Ecclesias Regulares curatas erectas ex

alterius Territorio, & positas in sua Diocesi tam ex dispositione Juris communis, quam Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi; Ex jure quidem communi quia etfi inter antiquos Canonistas vexata sit quæstio utrum Monachi de jure prohibeantur Curam Animarum exercere, & distinguendo Curam Ecclesiarum Sæcularium à Monasteriis se junctarum à Cura incumbente ipsi Monasterio, ubi est Congregatio Monachorum, omnes conveniant hanc secundam Curæ speciem de Jure committi non posse Monachis, sed Presbyteris Sæcularibus ab Episcopo per Concilium Monachorum instituendi ad Text. in c. in Ecclesiis in primo de Cappell. Monachor. ubi latè Abbas, & latissimè probat Fagnan. ibidem n. 10. cum seqq. quam sequitur Thomassin. de Benefic. lib. 3. c. 22. n. 3. §. ex his in fin. Solarzan. de Jur. Indiar. lib. 2. cap. 16. num. 35. tom. 2.

15. Solumque variaverint quoad primam Curæ speciem; Aliis contententibus posse Monachum Curæ Parochialis Sæcularis extra Conventum præfici sine ulla dispensatione; dummodo cum eo habitet saltem alter Monachus, per Text. in cap. Monachi de Stat. Monach. cap. quod Dei Timorem eodem. tit. ubi Abb. n. 7. vers. aut est curata, ubi testatur de communi opinione, & relatis aliis antiquioribus P. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 34. n. 6. Garz. de Benefic. par. 7. c. 10. n. 17. & huic Sententiæ se subscribere videtur P. Thomassin. de Benefic. part. 1. lib. 4. cap. 22. n. 3. §. Ex his.

16. Aliis è contra negantibus tale quid de Jure fieri posse, nisi dispensativè, & in casu necessitatis, & in defectum Clericorum Sæcularium per Text. in c. cum pro utilitate, &c. qui verè 16. & c. prisici dist. 55. & tenet Gloss. in d. c. quod Dei timorem verb. regimen de Stat. Monachor. & hanc opinionem discussio Articulo tenuit Rot. decif. 5. de jure par. & 28. de Præb. in novif. Bellamer. decif. 713. & 750. per tot. Covarr. in cap. 2. de Testam. num. 3. Navarr. conf. 10. de Regular. Garz. de Benefic. d. p. 7. c. 10. num. 20. Emanuel. Roder. in q. regul. tom. 1. q. 34. art. 5. Sanch. in Summ. tom. 2. l. 7. c. 29. & 30. cum aliis quos refert, & sequitur Solarzan. de jur. Indiar. l. 3. c. 16. num. 2. Et quoad dispensatio-

tionem aliqui authumaverint necessarium esse Apostolicam, juxta sensum Mandosii in tit. de dispens. Monachor. in princ. & aliorum, quos refert Garz. de Benef. n. 22. Alii vero sufficere illam Episcopi, ut ex c. Doctos caus. 16. q. 1. inquit Bellam. d. dec. 750. nu. 5. vers. Secunda Conclusio, Covarruv. in d. c. 2. de Testam. Garz. de Benef. par. 7. d. q. 16. n. 24. Rot. coram Verullo dec. 85. n. 2. p. 1. quam controversiam usque de anno 1581. sustulerit fan. mem. Gregorius XIII. expressè declarando, Regulares præfici non posse Curæ Animarum in Ecclesiis Sæcularibus Parochialibus, etiam cum licentia suorum Superiorum absque dispensatione Apostolica, solum instante Episcopo pro necessitate, vel utilitate Ecclesiæ concedenda, ut notat Fagnan. in dict. c. quod Dei timorem not. 16. & 17. Tomassin. loco mox cit. n. 9. §. Anno vero.

17. Concorstamen, & undique pacificus fuit, & est Canonistarum, sensus, quod semel, ac Ecclesiæ Monasteriorum habeant annexam Curam Parochialem Animarum, & Regularibus committitur eadem Cura Monasteriis incumbens, vel hæc ab eisdem exerceatur in aliis Ecclesiis Parochialibus Sæcularibus, sive à Monasteriis dependentibus, sive independentibus, semper in iis, quæ concernunt Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem de jure communi subiaciunt jurisdictioni ordinariæ Episcoporum, in quorum Diocesis sita sunt talia Monasteria, vel Ecclesiæ Parochiales, non suffragante quacumque exemptione eisdem concessa, quia ista exemptio secundum Sacros Canones, & juxta mentem ipsorum Pontificum eximentium, non comprehendit Curam Animarum, nec Presbyterum illam regentem, neque Populum, cui Sacramenta administrantur, ut declaravit Bonifacius VII. in c. per exemptionem 9. Privileg. in 6. & antea etiam dictum fuerat in cap. 1. vers. qui ratione Plebium de verbor. signific. in 6. cap. cum, & plantare 3. §. in Ecclesiis cap. cum Cappella 16. de Privileg. cap. cum satis 4. de offic. Archidiacon. cap. 1. de Cappellis Monach. Fusc. de Visti. lib. 2. cap. 8. num. 6. & eodem lib. c. 20. num. 10. Marant. tom. 4. respons. 21. num. 61. & 67.

Francisc. de Eccles. Cathed. cap. 30. num. 163.

18. Non enim implicat, quod Regularis in iis quæ respiciunt Instituta sui Ordinis, & Monasticam disciplinam subiectus sit suis Superioribus Regularibus, & quoad Curam Animarum Personarum Sæcularium, quam administrat, Subditus sit Episcopo, quia eadem Persona diverso jure ceteri potest, ubi duplicem gerit personam, sicque compatiuntur ista duo, quod aliquis certò respectu sit ab Ordinario exemptus, & alia consideratione sit eidem subiectus, ut expressè dicitur in d. c. cum Cappella 16. de Privileg. ubi Barbof. n. 1. & Fagnan. n. 14. & ipsemet in c. quoniam de Privileg. à num. 5. cum seqq. Abb. in c. per exemptionem 9. de Privileg. in 6. n. 1. Gratian. discept. 298. n. 49. & in termini Rot. decis. 1508. nu. 4. 5. & 6. coram Seraphin. & in decis. 391. n. 5. par. 13.

19. Neque Sac. Concilium Tridentinum in hac parte Juris communis dispositionem immutavit, sed imò & confirmationis robur adjecit, Supponens namque Regulares exercere posse Curam Animarum eorum Ecclesiis incumbentem, vel stante, quod dicta decretalis in Ecclesiis de Cappellis Monachorum abierat in desuetudinem, vel potius attentis peculiaribus Regularium privilegiis, ut advertunt Fagnan. in eodem cap. in Ecclesiis in princ. §. Nota primo P. Thomassin. de benef. dict. p. 1. lib. 2. c. 12. §. 10. statuit in c. 11. sess. 35. de regular. quod in Monasteriis, seu Domibus, quibus imminet Cura Personarum sæcularium, Parochi tam Regulares, quam Sæculares Curam hujusmodi exercentes subsint immediatè jurisdictioni, Visitationi, & correctioni Episcopi Diocesani in his, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, & tradunt communiter Doctores, & signanter Barb. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 84. num. 18. & de jure Eccles. lib. 1. c. 14. n. 24. & c. 43. à n. 134. ad n. 145. Fagnan. in cap. nullus de Parochiis à nu. 38. ad num. 43. in cap. grave de offic. Ordin. num. 14. 15. 16. & 64. Tambur. de jur. Abbat. tom. 3. disp. 5. quæst. 11. n. 45. & 52. Cappon. discept. foren. tom. 1. discept. 2. n. 63. Rota decis. 1058. & 1067. coram Se-

vaphin. dec. 391. num. 2. usque ad 7. par. 13. & in Toletana jurisdictionis 10. Januarii 1689. §. Secundo loco coram Me impress. post primum discurs. Card. de Luca de jurisd. juxta Venetam impressionem, & in Casarugustana jurisdictionis 8. Februar. 1692. §. Motivum coram bon. mem. Emerix Decano.

20. Hancque jurisdictionem, visitationem, & correctionem in vim d. cap. 11. sess. 25. non exercet Episcopus auctoritate delegata, sed Ordinaria, eo modo, quo illam de jure communi Sacrorum Canonum, & ante Sac. Concilii promulgationem exercebat in Monasteriis, in quibus erat annexa Cura Animarum, & quoad Regulares illam gerentes, non obstantibus quibuscumque exemptionibus, ut supra probatum est in §. Concors tamen. Tum quia Sac. Concilium inibi non statuit Parochos Regulares subesse jurisdictioni delegatæ Episcopi, prout quando tale quid præcipere voluit, expressit, ut signanter videre est in cap. 3. sess. 6. c. 8. sess. 7. cap. 4. sess. 14. cap. 8. sess. 21. cap. 9. sess. 24. Imò illos quoad Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem submitit immediatæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diocesi sita sunt, quod verbum immediatè non congruit jurisdictioni delegatæ, sed ordinariæ: Delegata namque non exercetur immediatè ex propria potestate, & imperio, sed mediante peculiari facultate ab habente potestatem attributa l. 3. ff. de offic. ejus, & ibi Dec. num. 4. Guglielm. Durand. in speculo lib. 1. part. 1. de jurisd. omn. Jud. §. 1. vers. delegata est, Boer. decis. 151. n. 5. Saran. de adjunct. quæst. 32. n. 2.

21. Tum etiam quia receptissima est inter Doctores distinctio, quod quando in aliquo particulari casu aliquid committitur Ordinario super eo, quod alias sibi de jure communi competebat, potestate Ordinaria, per talem commissionem censetur excitata jurisdictio Ordinaria, & non tributa jurisdictio delegata: Quando verò non simpliciter, sed addita aliqua clausula, videlicet Potestate Apostolica, auctoritate nostra, aut tamquam Delegatus, & similibus clausulis significantibus commissionem delegatam, &

tunc superior censetur jurisdictionem Ordinariam inferioris Ordinarii mutare in delegatam ad Textus expressos in cap. licet in corrigendis de offic. Ordin. & in cap. cum aliquibus de rescript. in 6. & ibi Glossa in efformatione casus vers. nota secundo, Dec. conf. 404. nu. 3. Marant. in speculo par. 4. dist. 5. nu. 75. Sperell. decis. 31. n. 9. CoKier. de jurisd. ordin. in exemptos 2. part. quæst. 14. Ricc. par. 2. collect. 413. Scacc. de appellat. nu. 86. extensione 2. per tot. & à num. 87. cum seqq. Barbof. in collect. ad d. cap. licet num. 2. & plenissime de offic. & potest. Episcopi alleg. 92. num. 2. & 9. §. Ad tertium, Gonzalez in dicto cap. licet nu. 3. Fagnan. in cap. quoniam num. 7. & 8. de offic. Delegat. Ideoque cum ex supra latè deductis ante Concilium Tridentinum etiam stantibus exemptionibus Regularium ad Episcopos de jure communi spectabat jus visitandi Ecclesias regulares in quibus exercebatur Cura Animarum, & personas exemptas illam administrantes, concludendum est, quod idem Sac. Concilium non commiserit Episcopis potestatem hanc visitandi jure delegato, & auctoritate Apostolica, dum id non expressit, sed Jurisdictione Ordinaria, illam per novam legem favore Episcoporum renovando, & excitando, & omisis generalibus in specie cap. 11. sess. 25. de reformat. tradit. de mente Sac. Congregationis Concilii Tridentini Fagnan. inc. cum dilectus de Religiof. domibus à n. 41. ad 45. & in cap. nullus num. 38. & 47. in fin. de Paroch. & in cap. grave de offic. Ord. num. 37. Licet verum sit, quod si Regulares non exercent Curam Personarum sæcularium in suis Monasteriis, sed solum Sacramenta ministrant eisdem sæcularibus, & in illis ministrandis delinquant, tunc subint Jurisdictioni Episcopi Diocesani tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, ut ampliando dict. cap. 11. sess. 25. de Regularibus disposuit Gregor. XV. in Bulla incipien. Inscrutabili 18. in ordine tom. 3. Bullarii, & explicat Fagnan. in cap. grave de offic. Ordin. num. 37. & in cap. quanto eodem tit. num. 37. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 24. num. 55. 57. & 58. Tambur. de jur. Abbat. tom. 3. disput. 15. quæst. 11. num. 46. Barbofa de jur. Eccles. lib. 1. cap. 43. num. 135. idem Barbofa

in Concil. Triad. sess. 25. de regul. cap. 11. n. 19.

22. Posito ex hæcenus deductis, quod in sequelam dismembrationis Castrorum, de quibus agitur, ab Abbacia Fartensi, illorumque translationis in Diocesim Firmanam, tam ex censura juris communis, quam ex Decretis Sac. Concilii Tridentini Ecclesiæ Curatæ Regulares, eorumque Parochi subditi fuerint immediatæ Jurisdictioni Episcopi Firmani in concernentibus Animarum Curam, cessat ratio dubitandi orta ex verbis generalibus, & prægnantibus, quibus reservata fuit favore Abbatis, superioritas in Monasterium, & Monachos ibi: *Quoad superioritatem nullum inferatur præjudicium.*

23. Nam sicuti ex generali separatione Monasteriorum, & Ecclesiarum existentium in dictis Castris non præsumitur de Jure Pontificem voluisse subicere Monasteria, & Monachos Jurisdictioni Episcopi Firmani, à qua jure privilegiativo sunt exempti, cessante ejus expressa renunciatione, ut latè supra probatum est, ita nec sub generali præservativa jurium, Privilegiorum, & exemptionum eorundem Monasteriorum censeri potest compræhensum illum jus, quod non obstante exemptione, Juris communis dispositio, ac Sac. Concil. Trident. illæsum, & intactum reservavit Episcopis, in cujus Territorio sita sunt Monasteria, non concurrente expressa derogatione. Qua ratione igitur ad salvandam libertatem Monasteriorum à Jurisdictione Episcoporum Diocesana, & jurisdictionali dictum fuit restringendam esse amplitudinem partis concessivæ dismembrationis, juxta formam privilegiorum, & libertatum Regularium: Eodem modo certè concilianda est pars exceptuativa, quantumvis generalis, ut scilicet exceptuet ea tantum, ad quæ porriguntur Privilegia exemptionum, & non ultra, itaut non habeat etiam compræhendere jurisdictionem in exemptos quoad ea, quæ concernunt Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem, ad effugiendam Juris derogationem, quæ quantum possibile est, vitari debet, potissimè quando esset juris Con-

Monacelli Form. Pars II

ciliaris, quod debet expressè derogari ad *Text. in c. nonnulli 28. de rescript. & cap. eam te 4. de etate, & qualitat. & cap. ex par. 3. & final. de Cappel. Monachor. Jacobat. de Concil. lib. 5. art. 18. Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 26. n. 7. Barbof. de offic. Episc. alleg. 33. n. 24. Rota dec. 122. & 123. par. 1. divers. & dec. 279. n. 6. coram Coccin. & decis. 214. n. 2. part. 2. & dec. 302. n. 12. & 13. par. 9.*

24. Eo magis ponderando, quod in parte concessiva inter alias Ecclesias dismembratas nominatim recensentur Monasteria, & Ecclesiæ Conventuales, ac Personæ Regulares, hinc si successivè in parte exceptuativa fuissent eadem loca, & personæ penitus, & in omnibus exceptuata, pars concessiva remaneret superflua, & de vento; insurgeretque in eadem dispositione inconciliabilis contrarietas, quin ea salvari possit à natura exceptionis, quoniam ejus indoles est restringendi regulam, & dispositionem, vel absolute, vel in certis particularibus casibus, & circumstantiis, non tamen revocandi totum id, quod antea reperiebatur nominatim dispositum, nam alias non esset exceptio, sed revocatio non limitatio, sed destructio concessionis, vel dispositionis, ex ponderatis per Coccin. *decis. 462. num. 2.* & optime in casu simillimo respondit nuper hoc Sacrum Tribunal in *Romana, seu Balneoregion. fideicommissi 8. Martii præteriti, §. Non obstante cor. R. P. D. Muto: Ad repellendas propterea hujusmodi repugnantias, concludendum est exceptuacionem compræhendere totum id, quod secum fuerunt Privilegia generalia exemptionum Ordinis Monastici, & non etiam jura reservata Episcopis in personas, & loca exempta capiendo, ut fieri debeat, eam interpretationem, per quam repellitur absurdum, & superfluitas Rot. dec. 404. n. 11. part. 19. & punctualiter in terminis similis dismembrationis Rot. dec. 7. n. 15. par. 18. rec.*

25. Certius quia exceptuata superioritas dignoscitur expressè restricta ad eam, quam Abbas uti Superior Regularis in Monachos, & Monasterium obtinebat, translata litteris claris in Episcopum Firmanum ea Jurisdictione, quam in Ecclesiis Regularibus Diocæsani ha-

Hh 3 be-

here solebant, ibi -- *Sed pro tempore existens Episcopus eam tantum haberet jurisdictionem, quam ceteri Episcopi in similibus habere solebant.* Cum ergo jurisdictione in Ecclesiis, & Personis exemptis fruuntur Episcopi sit ordinaria, quoad concernentia Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem, & delegata in pluribus aliis casibus expressis in Sacro Concilio Tridentino, & signanter in sessionibus supracitatis, §. *Hancque jurisdictionem*, nil clarius, quod hujusmodi jurisdictione non fuerit reservata favore Abbatis, sed ad formam juris communis, & Sac. Concilii favore Episcoporum, adeo ut cum in presenti adsint verba adeo clarè in hac parte explicantia mentem Pontificis, frustra recurritur ad conjecturas, & interpretationes, ad Text. in l. *ille, aut ille*, ff. de legat. 3. cum concordantibus plenè relatis in *Hispalen. Visitationis* 30. Aprilis proxime præteriti, §. *Domini tamen*.

Huic litterali, obviæ, ac genuinæ Brevis Gregoriana intelligentiæ, non adverfantur documenta, & actus illud subsequentes; Non obstant inquam Bullæ fan. mem. Urbani VIII. sæcularizationis Ecclesiæ Sanctæ Victoriæ, illiusque erectionis in Collegiatam, quatenus in eisdem dicta Ecclesia, ejusque Canonici, Sacristani, Clerici, aliique inservientes eum eorum rebus, bonis, juribus, & pertinentiis universis subjecti, ac suppositi fuerint Visitationi, Correctioni, & omnimodæ jurisdictioni Abbatis cum eademmet potestate, quæ competit locorum Ordinariis.

26. Per hæc namque Bullas non intellexit, nec voluit memoratus Pontifex destruendo, ac revocando totum id, quod à Providentia Gregorii XIII. Antecessoris processerat novam ab Ecclesia Firmana facere dismembrationem dictæ Ecclesiæ Sanctæ Victoriæ, eamque iterum reponere in Diocesi Abbatis Farfensis, ubi antea sita erat, sive quia de hac nova dismembratione nullum legitur verbum, undè incurrant juris propositiones supra firmatæ, quod Constitutio posterior nunquam censetur revocare antecedentem, nisi expressè dicatur, & com-

probata Rota decis. 159. num. 16. cum seqq. coram Carill. Præsertim in hac materia dismembrationis, quæ utpotè odiosa non præsumitur; sed venit concludenter probanda, ad Text. in *extravaganti ad Apostolum* 2. *Concess. Præbend.* & in cap. *Quia Monasteriorum de Relig. Domibus*, cum aliis per Rot. decis. 14. num. 8. & decis. 92. num. 45. coram Duran. sive quia de eadem dismembratione sit mentio in ipsis Bullis, absque ullo verbo denotante illis revocationem; ibi -- *Et quod sicut accepimus Sanctæ Victoriæ, & Sancti Pauli de Furcis, & Sancti Laurentii de Rotella Terrarum, seu Locorum Montis Alti Diocesis Prioratus hujusmodi, qui à dicto Monasterio Sancti Salvatoris, ut præfertur, dependentes, & Monasterii hujusmodi, etiam postquam Oppidum, ac Terræ, seu Loca hujusmodi Jurisdictione Abbatis, seu Commendatarii ipsius Monasterii Sancti Salvatoris Apostolica auctoritate dismembrata, seu exempta subjacebant, & de presenti subjacent.* Quæ sanè verba nedum non important revocationem dismembrationis, sed imò illam supponunt existentem, & in posterum duraturam, eo pacto, quo Pontifici expofita fuerat, ut de se patet.

27. Ex hoc autem indubitato facto succedit in jure, quod controversiæ Bullæ Urbanæ non revocantes, sed imò præsuppositivè confirmantes antecedentem Gregorianam, debeant ad hujusce limites intelligi, & interpretari, ex relatis per Rot. decis. 211. num. 5. & seqq. part. 6. & dec. 427. num. 29. part. 9. recent. Idèdque cum ex supra deductis Gregorius XIII. in dicta Bulla dismembrationis præservaverit Abbati Farfensi in Monasteria, & Monachos illam tantum Superioritatem, & jurisdictionem, quæ Privilegia exemptionum tribuunt Superioribus Regularibus, illas subiciendo Episcopis Firmanis in iis, quæ pertinent ad Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem, dicendum est, quod sæcularizato Monasterio Sanctæ Victoriæ, eadem Jurisdictio, quæ competeat Abbati tanquam Superiori Regulari, fuerit eidem concessa in Ecclesiam sæcularizatam; ac Collegiatam, &

Canonicos noviter institutos, cum eadem tamen præservatione immediatæ Jurisdictionis Ordinariæ favore Episcopi quoad Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem; Non repugnantibus generalibus verbis, quibus concepta est potestas tributa Abbati in Collegiatam, quia cum Breve Gregorianum dismembrationis servatum sit illæsum, quæcumque ea sit generalitas, restringi debet juxta subjectam materiam intra spheram Jurisdictionis Ordinariæ, quam Abbates tamquam inferiores Prælati intra Claustra Monasterii exercere possunt, ut ex prædicta, aliisque rationibus ita in specie hæc Bullas Gregorii XIII. & Urbani VIII. ad concordiam reduxit clar. mem. Card. de Luca *de jurisdic. disc. 14. per tot.*

28. Eoque magis amplexa fuit dicta interpretatio, quia nullum in Bullis Urbani legitur verbum præferens subtractionem Populi Sanctæ Victoris à Jurisdictione Episcopi Firmani, sed potestas omnis collata in Abbatem versatur circa ambitum Ecclesiæ Collegiatæ, Canonicos, & inservientes, quæ non infert Jurisdictionem in Parochiam, & Populum, ad Text. in dicto cap. *Per exemptionem de Privileg. in 6. & ibi Gloss. Fagnan. in cap. Cum Cappella nu. 16. de privil. Pignatell. consult. 8. n. 7. Rot. dec. 233. n. 30. par. 10. & dec. 181. num. 11. coram Carill. & in Gerunden. jurisdictionis super bono jure 8. Junii 1692. §. Nec concessionem coram me.*

29. Sed quatenus juxta sensum oppositum amplitudo, ac generalitas verborum, & clausurarum, quibus concessa fuit Abbati Farfensi Jurisdictio in Ecclesiam Collegiatam non pateretur limitationem circa Jurisdictionem ordinariam de jure competentem Archiepiscopo Firmano in iis, quæ concernunt Curam Animarum, & Sacramentorum administrationem, adhuc Domini ponderarunt prætenfam Jurisdictionis amplitudinem eatenus fuisse à Papa Urbano concessam, quatenus eidem suppositum fuerat eandem potestatis plenitudinem præservatam fuisse Abbati in Monasterium, & Monachos in Breve dismembrationis Gregorii XIII. ut patet ex ver-

bis, ibi: *Et quod sicut accepimus*, quod suppositum cum ex supra probatis sit penitus erroneum, vel perneceffe corruiere debet tota dispositio super illo fundata, *Gemin. conf. 96. num. 9. Roman. consil. 180. num. 7. Rot. dec. 32. num. 11. part. 6. & decis. 261. num. 9. part. 7. & decis. 412. num. 2. & 6. part. 12. Buratt. decis. 510. num. 7. vel saltem venit restringenda juxta mentem concedentis, quæ non fuit indulgendi Abbati plus Juris illo, quod ad ipsum super eadem Ecclesia spectabat de tempore, quo erat Regularis, etiam post dismembrationem, per ea, quæ notat Rot. decis. 159. n. 17. coram Carill. & in specie Cardin. de Luca dicto disc. 14. n. 5.*

30. Observantia aut Brevis Gregoriano subséquuta mirifice comprobat illius intellectum à Rota tributum. Doctum quippè fuit ab Eminentissimo Archiepiscopo, quod ejus Antecessores plures fecerint Visitationes dictæ Ecclesiæ Sanctæ Victoris de Annis nempe 1583. 1588. 1592. 1593. 1607. 1624. & 1627. Rursus de interventu in ejus Synodis Diocesanis Prioris, & Parochorum Curam Animarum exercentium, de pluribus approbationibus Parochorum Regularium, & Monachorum pro audiendis Confessionibus Laicorum, Dispensationibus, & licentiis Matrimonialibus, qui actus plenè explicant, & declarant revera fuisse per Breve dictæ dismembrationis concessum Episcopo Firmano eam omnem Jurisdictionem, quæ ex Juris, & Concilii dispositione pertinet ad Episcopos in Ecclesiis, & Personis exemptis, ex firmatis per Rot. decis. 493. n. 4. part. 13. & decis. 48. nu. 9. & 10. coram Bichio, & dec. 679. n. 9. coram Buratto, & in Capuana, seu Montis Cassini. Parochialium 10. Martii 1679. §. Tale autem coram bon. mem. Bourlemont.

31. Nec prædicta destruantur, ut ofuscantur ex prætenfis Actibus Jurisdictionalibus per Abbates Farfenses gestis post eandem dismembrationem; nam Domini dividentes tempora, observarunt, quod ab alio dismembrationis factæ à Gregorio XIII. usque ad alterum Bullæ Urbani VIII. actus expleti ab Abbate sunt pauci in concernentibus Curam

Animarum, & Sacramentorum administrationem comparativè ad eos, quos pacificè gesserunt Archiepiscopi; Imò illud peculiariter observatum fuit, quod in unica Synodo Farfensi intra hoc tempus convocata, neque ullus legitur descriptus Parochus Regularis; Hujusmodi propterea observantia, uti proxima dismembrationi venit principaliter attendenda Soccin. *conf. 6. num. 6. lib. 1. Rota coram Seraph. dec. 1410. n. 7. coram Buratt. dec. 647. n. 10. & dec. 396. num. 26. coram Bichio.*

32. Alii actus gestis post Bullam Urbanam quamvis sint in majori numero, verisimiliter tamen processerunt sub falso supposito, quod scilicet idem Pontifex Ecclesias Regulares jam separatas à Jurisdictione Abbatis occasione sæcularizationis illas eidem iterum univerit, quod suppositum cum sit omnino insubsistens, corrui totum id, quod in ejus sequelam observatum fuit *l. si cum te, ff. de pact. & l. final. ff. de constit. pecun. Rota dec. 10. de Præbend. in antiq. n. 3. & dec. 159. n. 20. coram Carillo.*

33. Præterea ad eisdem actus gestos post Bullam Urbani VIII. & ab Eminentissimo Abbate adductos pro justificanda observantia, generaliter responsum fuit non esse attendendos, quia, vel dederunt causam liti, de qua supra num. 4. & 5. vel facti fuerunt pendente lite, aut vigore concordie vitalitæ inita inter Cardinalem Franciscum Barberinum Abbatem, & Archiepiscopum Cardinalem Gualterium; Vel illos non esse incompatibiles cum gestis ab Archiepiscopis Firmanis pro tempore, prout sunt Visitationes, quæ etiam in concernentibus Curam Animarum fieri possunt cumulativè ab Episcopo, & à Prælato inferiori juxta communem Canonistarum opinionem, de qua Fagnan. *in cap. Ut Privilegia de Privil. num. 44. & in cap. Quanto nu. 31. de Offic. Ord. cum pluribus aliis deductis in decis. 336. nu. 1. cum seqq. coram Poenta, & firmiter discussio Articulo in Toletana Jurisdictionis 10. Januar. 1689. §. Secundo loco cum pluribus seqq. coram me, impressa post Card. de Luc. disc. 1. de jurisdic. juxta Venetam impressionem.* Vel tandem non esse habendos in consideratione in concursu tot aliorum actu-

um expletorum ab Archiepiscopis sufful-tis Juris assistentia latè superius asserta, ut plenè respondit Rot. *in Leodien. Jurisdictionis 11. April. 1698. §. 2. coram Me.*

34. Descendendo post hæc Domini ad examen Ecclesiarum contentarum in Bulla Gregorii XIII. procedentes cum regula generali statuente, quod juxta Juris communis præsumptionem omnes Ecclesiæ censentur Seculares, & non Regulares, ad Text. *in cap. Cum Beneficio il. 5. de Præbend. in 6. ubi Barbof. sub num. 14. Garz. de Benefic. par. 1. cap. 6. num. 11. & 12. Gonzalez. ad regul. 8. Cancel. gloss. 7. nu. 1. & 2. Corrad. in praxi Benefic. lib. 1. cap. 6. nu. 322. Rot. decis. 68. num. 1. & 2. coram Mantic. & decis. 433. nu. 18. coram Bich. & in Toletana Jurisdictionis super excessibus 16. Januarii 1686. §. Quibus sic positus coram bon. mem. Ursino, & in eadem Causa super pertinentia Ecclesiarum 6. Junii 1689. §. His stantibus coram Me, impressis post primum disc. de Jurisd. Card. de Luca secundum Venetam impressionem, dixerunt, quod cum usque modo non fuerit per Cardinalem Abbatem probata regularitas, nisi quoad duas Ecclesias tantum, illam nempe Sanctæ Victoriæ, & alteram Monasterii Sanctæ Catherinæ; Consequens est, ut in omnibus aliis, quas non constat fuisse Regulares de tempore dismembrationis, posse Eminentissimum Archiepiscopum exercere Jurisdictionem ordinariam quoad omnia; In dictis verò duabus proculdubio Regularibus in iis tantum, quæ pertinent ad Curam Animarum, & Sacramentorum Administrationem.*

35. Parum refragante, quod nonnullæ Ecclesiæ prætendantur dependentes ab Ecclesia S. Victoriæ, quia ultra quod nullo modo in præfenti constat de hujusmodi dependentia, illud removet omnem difficultatem quod de Jure simplex dependentia unius Ecclesiæ ab altera exempta non facit pariter illam exemptam, nisi expressè dicatur, ad Text. *in cap. Ex ore, & ibi Gloss. de Privil. ubi exempta Ecclesia, non censentur exemptæ Cappellæ, ex quo inferunt comuniter Doctores, quod exempto capite, non præsumuntur exempta membra, & citatis concordantibus tradunt CoKier. de Jur.*

ordin. in exemptos p.1. q.13. n.2. & 3. & p. 2. q.45. n.70. Fusc. de Visit. lib.2. c.16. n.2. & seqq. & n.15. Barbol. in Pastor. p.13. alleg. 75. num.29. & de Univ. Jur. Eccle. lib.2. cap.8. num.23. Non turbante, quod de annexis idem sit iudicium, quia hæc regula non procedit in Privilegiis, illique præsertim exemptionum, quæ sunt stricti Juris, neque trahenda de loco ad locum, ut prosequitur CoKier. in d. cap. 13. n.3. & latè etiam in specie exornat Frances de Eccles. Cathed. cap.16. n. 146. 147. & 148. & in cap.30. num.152. & 154.

36 Cæterum subdebant Domini, quod ubi etiam dictæ Ecclesiæ probarentur exemptæ, adhuc Eminentissimus Abbas evitare nequit, quin Episcopus illas visitet quoad omnia, Jurisdictione delegata; Cum enim in eis non vigeat Regularis observantia, sed omnes deferviantur à Presbyteris Sæcularibus, intrat dispositio Sac. Concilii Tridentini in sess.7. cap.8. de Reform. statuentis Ecclesias Sæculares exemptas, five Curatas, five non, visitari posse ab Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, & plenè tradunt Barbol. ibi n.2. & de jure Eccle. lib.1. cap.14. num.19. de offic. & potest. Episc. par.3. alleg.74. num.11. Fagnan. in cap. Grave de offic. Ordin. num.11. & in cap. Cum dilectus de Religios. Domib. n.41. & n.43. ad 46. Pignat. tom.2. Consulti. cons.26. num.28. & n.36. 37. & 38. Rot. dec.207. n.1. & 4. par.2. divers. & dec.396. num.1. & 2. par.1. & dec.493. n.1. & 5. & dec.501. num.2. par.2. recent. Roxas dec.218. & decis.10. num.26. & 27. par.13. Otthobon. dec.82. num.11. & 16. Merlin. dec.101. num.7. & in Vicen. Jurisdictionis 28. Aprilis, & 16. Junii 1688. cor. bon. mem. Emerix. Et quidem non solum quoad Curam Animarum tantum, si essent Parochiales, sed quoad omnia ad differentiam Ecclesiarum Regularium quibus imminet Cura Animarum, quæ non nisi in pertinentibus ad Curam, & Sacramentorum Administrationem visitari possunt ex d. cap.11. sess.25. de Regular. ut tradit assignando rationem discriminis Fagnan. in d. cap. Cum dilectus de Relig. Domib. num.41. in fin. & à num.43. & 46.

Et ita utraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Barchinonen. Beneficii.
Lunæ 20. Junii 1701.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus, qui præsentavit non idoneum contra legem foundationis, non cadit à jure suo, si legem foundationis probabiliter ignoravit, vel intra terminum datum à jure ad præsentandum alium idoneum præsentavit.

SUMMARIUM.

- 1 Quasi possessio juris patronatus acquiritur ex multiplicitate præsentationum.
- 2 Patronus probabiliter ignorans qualitates foundationis non cadit à jure suo si non præsentavit idoneum.
- 3 Ignorantia dummodò non sit crassa, & supina excusat à contemptu, & à pœna.
- 4 Observantia præsumitur quod si uniformis voluntati Testatori.
- 5 Patronus qui præsentavit non idoneum potest intra terminum datum ad præsentandum à prima præsentatione recedere, & idoneum præsentare, & num.6.

DECISIO XLI.

AD Beneficium simplex sub invocatione S. Jacobi de Jurepatronatus laicali Franciscus Junyent qui tanquam verus, & unicus Patronus reperiebatur in quasi possessione præsentandi, nominavit Raymundum Filium Clericum primæ Tonsuræ; sed in actu, quo fuerunt per istum expedita consueta edicta, se opposuit Capitulum Cathedralis Barchinonæ, sub prætextu, quod ad ipsum jure hæreditario delatum fuisset jus præsentandi; Undè ad ejus instantiam exhibito in actis transfumpto cujusdam testamenti conditi de anno 1268. per quendam Jacobum Sebastianum, compertum fuit, quod juxta leges à fundatore præscriptas, non